

INSPIRING
ENVIRONMENT

Aizsargājamo ainavu apvidus
«Vecclaicene” dabas aizsardzības plāns
Sabiedriskās apspriešanas sanāksme
02.02.16.

Saturs

- Kas ir dabas aizsardzības plāns (DA plāns)?
- Kas ir sabiedriskā apspriešana?
- Aizsargājamo ainavu apvidus (AAA) «Veclaicene», tā apsaimniekošanas vēsture un vērtības;
- Ainavu struktūrplāns
- Rekomendācijas apsaimniekošanas pasākumiem;
- Priekšlikums IAIN un funkcionālajam zonējumam
- Turpmākā DA plāna izstrādes procedūra

Kas ir dabas aizsardzības plāns (DA plāns)?

- Nepieciešamību nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (1993. gada 2. marts);
- Saturu un izstrādes procedūru nosaka 09.10.2007. MK noteikumi Nr. 686 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”;
- DA plāns ietver informāciju par teritoriju, par dabas vērtībām un rekomendācijas apsaimniekošanai un aizsardzībai, kā arī priekšlikumus individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem
- Plānam ir ieteikuma raksturs, tomēr valsts un reģionālās plānošanas dokumentus izstrādā un aizsargājamo teritoriju apsaimnieko, ievērojot dabas aizsardzības plānu.

Kas ir sabiedriskā apspriešana?

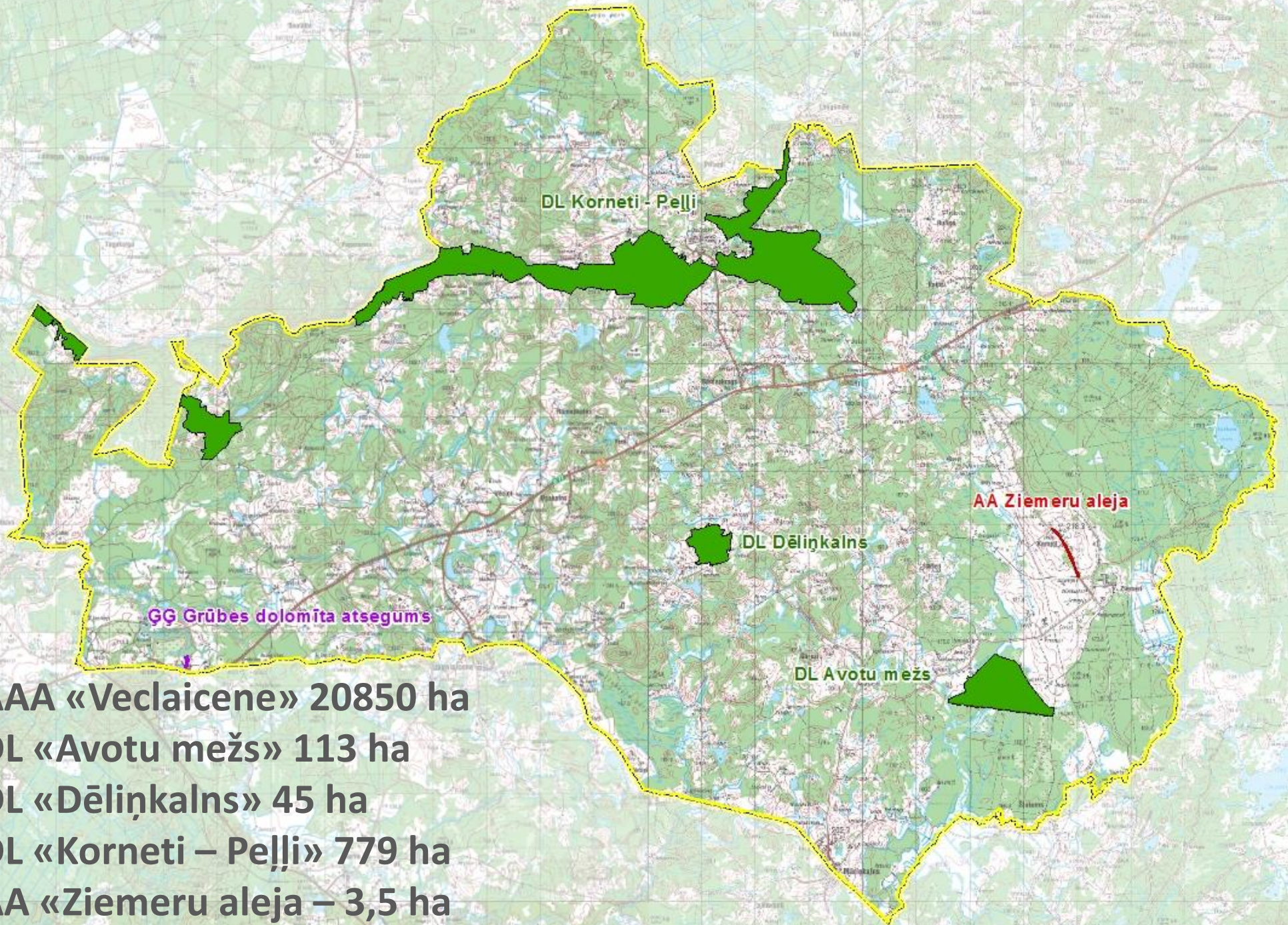
- Procedūru nosaka 09.10.2007. MK noteikumi Nr. 686 “Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību”;
- Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē un vismaz 2 nedēļas internetā un pašvaldībās (no 19. janvāra līdz 15.februārim) sabiedrībai ir pieejams dabas aizsardzības plāns;
- Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē drīkst piedalīties un izteikt viedokli jebkurš interesents;
- Sabiedrības viedokļi tiek apkopoti gan sanāksmes laikā, gan pirms, gan pēc tās (līdz 15. februārim);
- Iespēju robežās sabiedrības viedoklis tiek ņemts vērā, bet tā, lai neradītu būtisku kaitējumu dabai;
- Pēc sanāksmes precizēto plānu izstrādātājs iesniedz pašvaldībās, kas sniedz atzinumu.

Kas ir AAA «Veclaicene»?

- Aizsargājamo ainavu apvidus „Veclaicene” dibināts 1977. gadā;
- 1999. gada 23. februārī ar MK noteikumiem Nr. 69 „Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem” apstiprinātas AAA „Veclaicene” robežas;
- AAA „Veclaicene” teritorijā ietilpst:
 - dabas liegumi - Avotu mežs, Dēliņkalns, Korneti - Peļļi;
 - ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis - Grūbes dolomīta atsegums;
 - aizsargājamā aleja - Ziemera aleja.
- AAA teritorijā ir arī vairāki mikroliegumi ar buferzonām, tai skaitā 458 ha nodibināti putnu aizsardzībai, 25 ha - meža biotopu aizsardzībai;
- DL «Dēliņkalns» un «Korneti - Peļļi» izstrādāti DA plāni 2003. gadā.

Kas ir AAA «Veclaicene» ?

- 2005. gada 15. septembrī ar grozījumiem likumā Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām AAA „Veclaicene” **iekļauts Natura 2000 teritoriju tīklā kā C tipa teritorija** (teritorijas, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai)

AAA «Veclaicene» 20850 ha
DL «Avotu mežs» 113 ha
DL «Dēliņkalns» 45 ha
DL «Korneti – Peļļi» 779 ha
AA «Ziemeļu aleja – 3,5 ha

Svarīgi atcerēties!

Šobrīd:

- zemes īpašumu AAA “Veclaicene” apsaimniekošanu regulē MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (7. sadaļa - Aizsargājamo ainavu apvidi”, 32.-37. punkts);
- Spēkā ir dabas lieguma (DL) „Korneti-Peļļi” funkcionālais zonējums un IAIN, kas noteikti 2011. gada 25. janvāra MK noteikumos Nr. 71 „Dabas lieguma “Korneti-Peļļi” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Svarīgi atcerēties!

- Pēc dabas aizsardzības plāna apstiprināšanas zemes īpašniekiem zemes īpašuma apsaimniekošanas nosacījumos uzreiz nekas nemainīsies.
- Iespējamās izmaiņas skars Jūsu īpašumu tikai tad, kad Ministru kabinets apstiprinās dabas plānā iekļauto individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projektu (~ 1-2 gadu laikā pēc plāna apstiprināšanas).

DA plāna izstrāde AAA «Veclaicene» I

- DA plāna izstrāde uzsākta 2015. gadā pavasarī.
- 2015. gada lauku sezonā AAA «Veclaicene» teritoriju apsekoja sertificēti eksperti:
 - Mežu un purvu biotopu eksperti;
 - Zālāju eksperts;
 - Saldūdens biotopu eksperts;
 - Bezmugurkaulnieku eksperts;
 - Ornitofaunas eksperti;
 - Abinieku un rāpuļu eksperts;
 - Zīdītāju eksperti;
 - Ainavu un kultūrvēstures eksperti.

DA plāna izstrādē izmantoti arī dati no projekta „Saskaņota dabas teritoriju apsaimniekošana Igaunijas un Latvijas pierobežā („Zaļais koridors”)”, AS „Latvijas valsts meži” veiktās potenciālo aizsargājamo biotopu inventarizācijas, projekta „Potenciālo bioloģiski vērtīgo zālāju inventarizācija”.

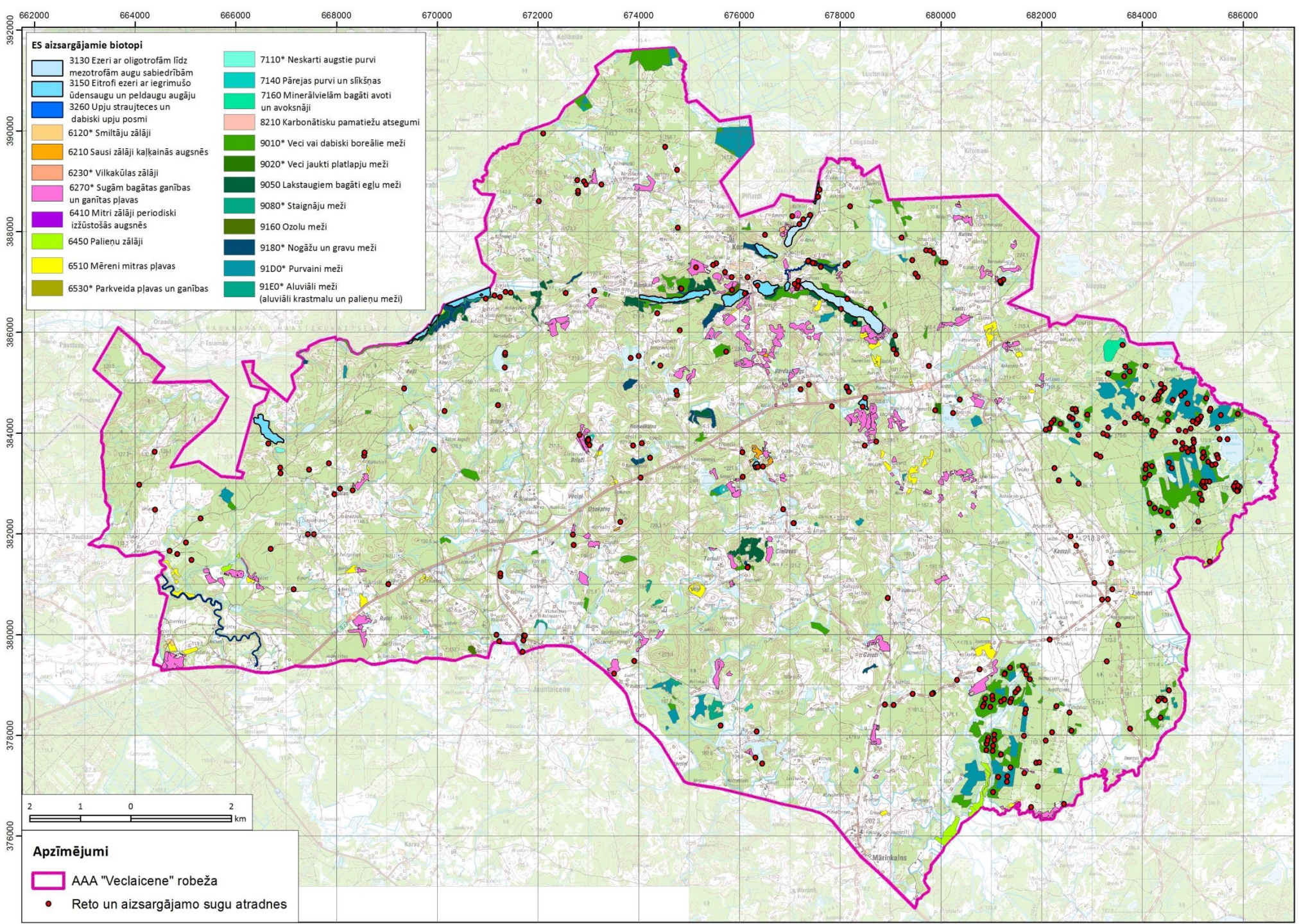
DA plāna izstrāde AAA «Veclaicene» II

- Īpaši aizsargājamo biotopu platības kopā aizņem 6,5% no AAA
- AAA teritorijā konstatēti 23 Eiropas nozīmes aizsargājamie biotopi
- AAA konstatētas:
 - 23 retas vai īpaši aizsargājamās vaskulāro augu sugas;
 - 6 retas vai īpaši aizsargājamās sūnu sugas;
 - 3 retas vai īpaši aizsargājamās ķērpju sugas;
 - 34 īpaši aizsargājamās un Putnu direktīvas 1. pielikumā iekļautas putnu sugas;
 - 8 aizsargājamās sikspārņu sugas;
 - 1 aizsargājama abinieku suga;
 - 34 īpaši aizsargājamās vai Latvijā retas bezmugurkaulnieku sugas.

DA plāna izstrāde AAA «Veclaicene» III

AAA „Veclaicene” teritorijā atrodas 15 valsts nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekļi un 30 vietējas nozīmes kultūrvēsturiskie objekti (ieskaitot Zamanu senkapus, kas atrodas uz AAA robežas), kā arī 4 novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti.

DA plāna izstrādes laikā kultūrvēstures eksperts veica kultūras pieminekļu apsekošanu, kā arī sniedza priekšlikumus nepieciešamajiem apsaimniekošanas pasākumiem.

DA plāna izstrāde AAA «Veclaicene» IV

levas ezera piekraste

Straujteces posms Vaidavā

Kūriņu ezera apkārtnē un veģetācija

Zaļalģu savairošanās Mazajā Baltiņā

DA plāna izstrāde AAA «Veclaicene» V

Vilkakūlas zālāja 6230*
2. variants pie Rules ezera

Pārejas purvs pie Lielā Paiķa ezera

Infrastruktūra pie Grūbes dolomīta atseguma

DA plāna izstrāde AAA «Veclaicene» VII

Panorāmskata stends Drusku kalnā

Jaunlaicenes muižas muzejs

Skats no Dēliņkalna

Ainava no skatu torņa Kornetos

Ainavu struktūrplāns

- Ainavu struktūras raksturojums
- AAA “Veclaicene” teritorijas un apkārtnes vēsturiskais apskats
- Tradicionālā ainava Veclaicēnē
- Kultūrvēsturiskie objekti un apkārtējā vide
- Ainaviskais novērtējums
- Ainavu pārvaldības ieteikumi, teritorijas turpmākās attīstības un apsaimniekošanas priekšlikumi:
 - Ainavu pārvaldības ieteikumi
 - Ainavu apsaimniekošanas ieteikumi
 - Ierosinājumi un priekšlikumi kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošanai
 - Apbūves nosacījumu priekšlikumi un ieteikumi restaurācijai

Apzīmējumi

- AAA "Veclaicene" robeža
- Ainavu telpu robeža
- Ainaviskie ceļi
- Ainaviskie ceļi (Valsts vizītkarte)
- Ainaviskās alejas

Skatu punkti

- Esošie
- Perspektīvie
- Skatu tornis

Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi

- Arheoloģija
- Arhitektūra
- Alejas
- Dabas objekti

Ekoloģiski nozīmīgi ainavu elementi

- Ūdeņu biotopi
- Zālāju biotopi
- Mežu un purvu biotopi
- Vecas mežaudzes

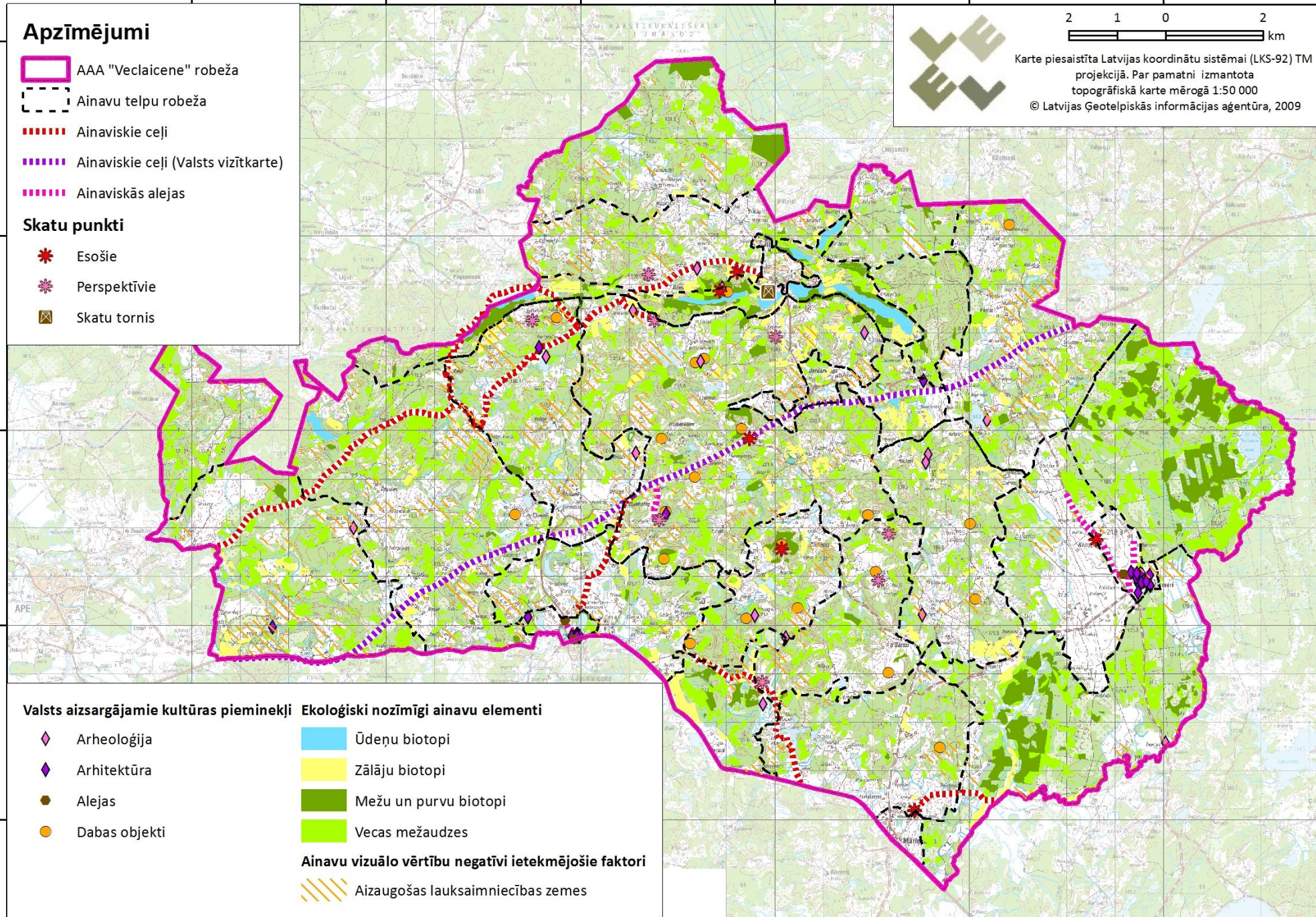
Ainavu vizuālo vērtību negatīvi ietekmējošie faktori

- Aizaugošas lauksaimniecības zemes

2 1 0 2
km

Karte piesaistīta Latvijas koordinātu sistēmai (LKS-92) TM
projekcijā. Par pamatni izmantota
topogrāfiskā karte mērogā 1:50 000
© Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, 2009

Piedāvātais funkcionālais zonējums I

Regulējamā režīma zona ietver visus esošos mikroliegumus un atsevišķas īpaši aizsargājamo meža biotopu platības dabas liegumu „Korneti - Peļļi”, „Dēliņkalns” un „Avotu mežs” teritorijā.

Dabas lieguma zona izveidota, lai aizsargātu vērtīgākos īpaši aizsargājamo mežu biotopus, kuru platības pārsniedz 1 ha, un/vai īpaši aizsargājamo putnu sugu atradnes.

Dabas parka zona izveidota, lai nodrošinātu mikroliegumu aizsardzības buferzonas, kā arī lai aizsargātu aizsargājamām putnu sugām piemērotas dzīvotnes (200 m rādiusā).

Ainavu aizsardzības zona ļaus uzturēt AAA „Veclaicene” esošo mozaīkveida ainavu un nodrošinās ekonomiskās intereses.

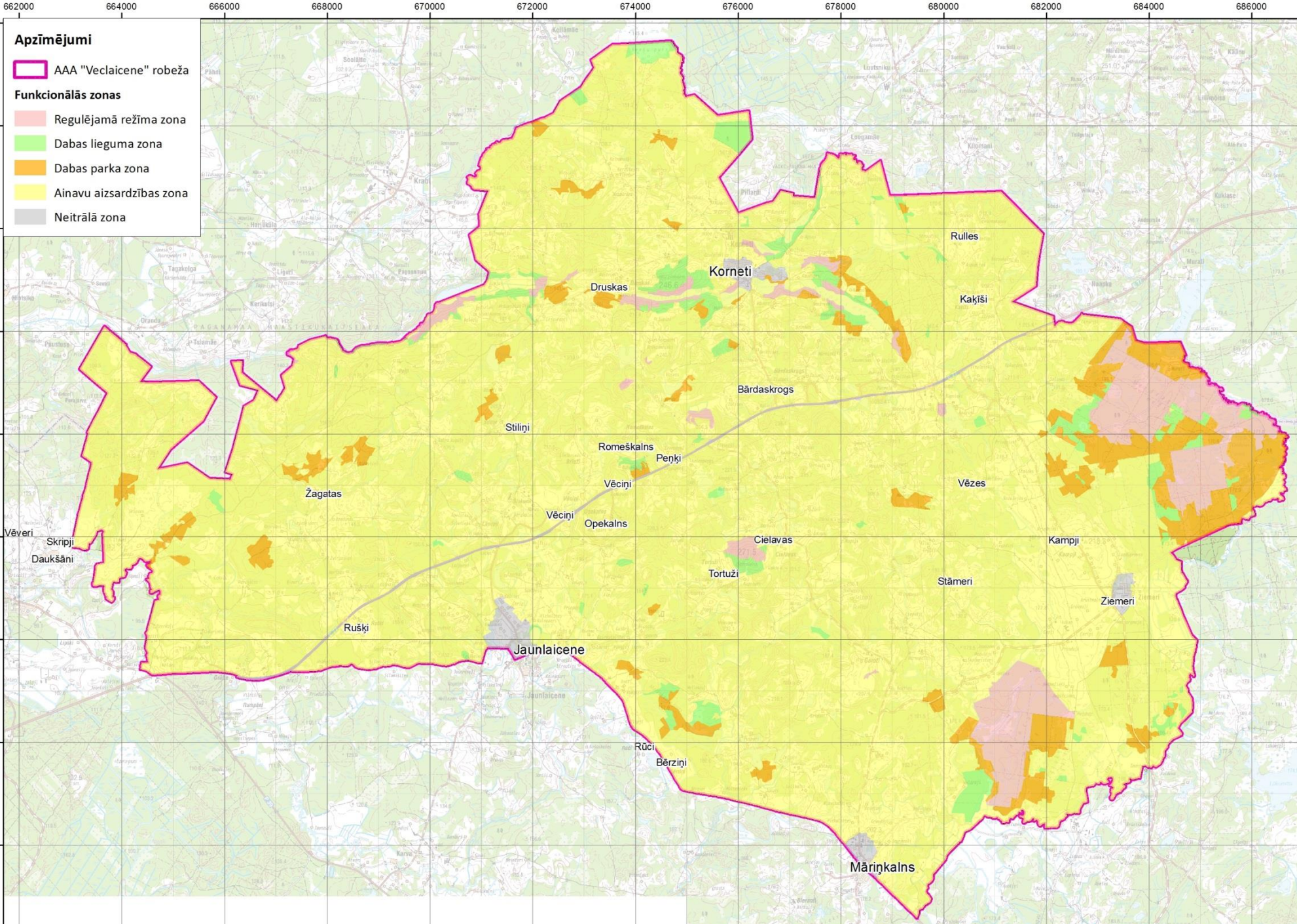
Neitrālā zona ietver ciemu teritorijas un valsts nozīmes ceļus.

INSPIRING
ENVIRONMENT

Piedāvātais funkcionālais zonējums II

Funkcionālā zona	Platība, ha	Platība no AAA, %
Regulējamā režīma zona	863,2	4,1
Dabas lieguma zona	526,8	2,5
Dabas parka zona	1075,5	5,2
Aizsargājamo ainavu zona	18138,7	87,0
Neitrālā zona	238,4	1,1

Apzīmējumi

AAA "Veclaicene" robeža

Funkcionālās zonas

Regulējamā režīma zona

Dabas lieguma zona

Dabas parka zona

Ainavu aizsardzības zona

Neitrālā zona

Esošie ierobežojumi AAA

Jau šobrīd atbilstoši Vispārīgajiem noteikumiem AAA
«Veclaicene» aizliegts :

- veikt darbības, kas būtiski pārveido ainavu un tās elementus, izmaina kultūrvēsturiskās vides īpatnības un reģionam raksturīgos ainavu elementus vai samazina bioloģisko daudzveidību un ainavas ekoloģisko kvalitāti;
- aizliegts nobraukt un pārvietoties ārpus ceļiem ar mehāniskiem transportlīdzekļiem;
- aizliegts dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi;

Ir ierobežojumi būvniecībai, ceļu rekonstrukcijai u.c.

- meža zemēs aizliedz veikt mežsaimniecisko darbību no 15. marta līdz 31.jūlijam,
- veikt kailcirti dumbrāja un liekņas meža augšanas apstākļu tipos egļu un melnalkšņu audzēs, kā arī visās ozolu un ošu audzēs;
- maksimāli pieļaujamā kailcirtes platība ir trīs hektāri.

INSPIRING
ENVIRONMENT

Priekšlikums IAIN (I)

Aizliegts:

- Lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svinu;
- Ierīkot atkritumu poligonus;
- Izmantot citzemju sugas mežu atjaunošanā un ieaudzēšanā;
- *Savvaļas ogu ievākšanai izmantot speciālas vākšanas papildierīces;*
- bojāt vai iznīcināt pļavas un ganības, kuras normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Dabas datu pārvaldības sistēmā ir reģistrētas kā īpaši aizsargājami biotopi (bioloģiski vērtīgie zālāji, BVZ) vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes, tai skaitā arot un kultivējot;
- stādīt vai ieaudzēt mežu, t.sk. plantācijas, teritorijās, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Dabas datu pārvaldības sistēmā ir reģistrētas kā īpaši aizsargājamie zālāju (bioloģiski vērtīgie zālāji, BVZ) vai purvu biotopi;
- Veikt būvniecību vai ierīkot stādījumus un ieaudzēt mežu vietās, kas var aizsegt skatus no publiski pieejamiem skatu punktiem un ainaviskiem ceļiem;
- legūt derīgos izrakteņu ainaviski vērtīgās vietās;

Priekšlikums IAIN (II)

Virkne darbību, kuras jāsaskaņo ar DAP:

- publiski pieejamu tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošanu;
- ceļu, inženierkomunikāciju un citu būvju pārbūvei un atjaunošanai, ja tiek mainīts trases platums un novietojums

50 m joslā ap vairākiem ezeriem - *Peļļu subglaciālajā iegultnē - Peļļu ezers, Sūneklis, Sūnājs, Ilgājs, Pilskalna ezers, Dzērves ezers, levas ezers, Raipala ezers, Lielais Baltiņš, Mazais Baltiņš, Mellītis, Trumulītis:*

- varētu tikt ierobežota ēku un būvju būvniecība un dīķu ierīkošana,

BET tiks atļauta:

- ✓ īslaicīgas lietošanas būvju un mazēku būvniecība (vienstāva ēka, tostarp nojume un palīgēka, kuras apbūves laukums nav lielāks par 25 m²), kā arī esošo būvju atjaunošana un pārbūve;
- ✓ kultūras pieminekļu restaurācija;
- ✓ dažādu inženierkomunikāciju būvniecība;
- ✓ peldvietu ierīkošana, laivu piestātņu un
- ✓ laipu būvniecība nav aizliegta.

Priekšlikums IAIN (III)

- Ezeru krastos (50m) varētu tikt aizliegts:
 - NAI izvietošana ar infiltrāciju gruntī;
 - Veikt darbības, kuru rezultātā var tikt mainīta ezeru krasta līnija;
- Ezeros nedrīkst veidot mākslīgas salas, būvēt *peldošas konstrukcijas, izņemot laipu konstrukcijas*;

Regulējamā režīma zonā (~ 4.1%)

- Aizliegta saimnieciskā darbība, izņemto ugunsdzēsības darbus, teritorijas kontroli un ar DAP atļauju var veikt monitoringu, ceļu pārbūvi, dažādu objektu uzturēšanu.

Priekšlikums IAIN (IV)

Dabas lieguma zona (~ 2,5%)

Dabas lieguma zonā ir pieļaujama dažāda apsaimniekošana:

- meža zemēs līdz noteiktam vecumam var veikt kopšanas cirtes: priežu mežiem līdz 60 gadu vecumam, eglēm līdz 50 gadu vecumam;
- Drīkst vākt malku savām vajadzībām - izvācot sausus stāvošus kokus, svaigi vēja gāztus kokus un kritalas, atstājot tos, kuru diametrs resnākajā vietā lielāks par 25 centimetriem un apjoms ir lielāks par 20m³ uz ha (**tas pats atļauts arī dabas parka zonā**);
- Pieļaujams izvākt arī svaigi vēja gāztas egles, kuru apjoms pārsniedz piecus kubikmetrus uz hektāru;
- Pieļaujamas sanitārās izlases cirtes un iespējams izvākt bojātos kokus, izņemot sausus un kritušos.

.
Aizliegta galvenā un rekonstruktīvā cirte;

Mežsaimnieciskās darbības ierobežojums no 1. marta līdz 31. jūlijam;

INSPIRING
ENVIRONMENT

Priekšlikums IAIN (V)

Dabas lieguma zona:

Aizliegts veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, **izņemot:**

- dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes kategorijas maiņu uz dabā konstatēto zemes lietošanas kategoriju);
- Ar DAP atļauju: upju dabiskā tecējuma atjaunošanu; publiski pieejamu tūrisma un izziņas objektu ierīkošanu; ceļu un inženierkomunikāciju un citu būvju pārbūve un atjaunošana, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;
- Aizliegts būvēt hidrotehniskas būves un meliorācijas sistēmas, veikt to pārbūvi un atjaunošanu, izņemot gadījumus, ja ir applūšana ārpus ĪADT; lai atjaunotu upju dabisko tecējumu un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģisko režīmu; (šādos gadījumos darbi jāsaskaņo ar DAP)
- Nav aizliegta esošo ceļu, meliorācijas objektu un citu infrastruktūras objektu uzturēšana!

Priekšlikums IAIN (VI)

Zemes dalīšanas nosacījumi dabas liegumu un dabas parka zonās:

- zemes vienību sadalīšana **atļauta** tikai gadījumos, ja katras atsevišķās zemes vienības platība pēc sadalīšanas meža zemē nav mazāka par 10 hektāriem, bet lauksaimniecības zemē un pārējās zemēs - mazāka par 3 ha. Šis nosacījums neattiecas uz:
 - zemes robežu pārkārtošanu vai zemes vienību apvienošanu;
 - zemes vienībām, kas tiek atdalītas infrastruktūras un inženierkomunikāciju būvniecībai vai uzturēšanai, un kuru apbūves nosacījumus nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;
 - gadījumiem, kad no īpašuma tiek atdalīta zemes vienība ar dzīvojamām un saimniecības ēkām, pagalmu un zemi, kas nepieciešama saimniecības uzturēšanai. Šādos gadījumos uz jaunveidojamās zemes vienības, uz kuras neatrodas ēkas, jaunu ēku būvniecība nav pieļaujama.

INSPIRING
ENVIRONMENT

Priekšlikums IAIN (VII)

Dabas parka zona (~5,2 %)

BEZ DAP atļaujas: aizliegts veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, **izņemot:**

- dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes kategorijas maiņu uz dabā konstatēto zemes lietošanas kategoriju);
- Aizliegts būvēt hidrotehniskas būves un meliorācijas sistēmas, veikt to pārbūvi un atjaunošanu, izņemot gadījumus, ja ir applūšana ārpus ĪADT; lai atjaunotu upju dabisko tecējumu un ūdenstilpēm piegulošo teritoriju hidroloģisko režīmu; lai atjaunotu zivju migrācijas ceļus (šādos gadījumos darbi jāsaskaņo ar DAP);
- Nav aizliegta esošo ceļu, meliorācijas objektu un citu infrastruktūras objektu uzturēšana!
- Aizliegta tikai kailcirte, pārējie ciršu veidi ir atļauti; sezonālais ierobežojums no 1. marta līdz 31. jūlijam.

Priekšlikums IAIN (VIII)

Ainavu zona (~ 87%) :

- Atļauta visāda veida mežsaimnieciskā darbība, ievērojot:
 - Darbības aizliegumu no 15. marta līdz 31. jūlijam tāpat kā šobrīd visā AAA;
 - Veicot kailcirtes, jāievēro, ka maksimālā platība var būt 3 ha (tāpat kā šobrīd);
 - Būvniecība pieļaujama, ievērojot vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas dokumentus un ievērojot būvniecības u.c. normatīvos aktus.

Piedāvātie apsaimniekošanas pasākumi I

- AAA „Veclaicene” ietilpstošo aizsargājamo teritoriju un mikroliegumu integrēšana AAA;
- Niedru pļaušana atpūtas vietās un peldvietās;
- Pavedienveida zaļalģu izvākšana levas ezerā;
- Ezeru dabiskā hidroloģiskā režīma uzturēšana;
- Zivju ielaišanas regulēšana;
- Bebru skaita regulēšana;
- Zālāju biotopu aizsardzība un kvalitātes uzlabošana (latvāņu apkarošana);
- Purvu biotopu aizsardzība un kvalitātes uzlabošana;
- Meža biotopu aizsardzība un kvalitātes uzlabošana; (neiejaukšanās, hidroloģiskā režīma atjaunošana/saglabāšana)
- Aizsargājamām sugām labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšana

INSPIRING
ENVIRONMENT

Piedāvātie apsaimniekošanas pasākumi II

- Informācijas nodrošināšana par dabas vērtībām un kultūrvēsturisko mantojumu AAA „Veclaicene” teritorijas apmeklētājiem un iedzīvotājiem;
- Esošās tūrisma infrastruktūras uzturēšana, atjaunošana un uzlabošana;
- Jaunu tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošana;
- Teritorijas robežzīmju izvietošana;
- Ainavu struktūrplānā iekļauto pārvaldības nosacījumu ievērošana;
- Kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošanas, apbūves nosacījumu ievērošana un priekšlikumi restaurācijai;
- Monitorings un izpēte

DA plāna izstrādes turpmākā procedūra

- Līdz 15. februārim var iesniegt rakstiskus priekšlikumus par plānu un IAIN;
- 20 dienu laikā pēc sabiedriskās apspriešanas noslēguma jā sagatavo precizējumi plānā un pārskats par sabiedrisko apspriešanu un jā iesniedz plāns Alūksnes un Apes pašvaldībās atzinuma saņemšanai;
- Ja pašvaldības atzinumā nav būtisku iebildumu, tiek sasaukta pēdējā uzraudzības grupas sanāksme un pēc tās plānu nodod Dabas aizsardzības pārvaldei, kura pārbauda, vai plāns noformēts atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- Pārvalde nosūta plānu apstiprināšanai VARAM;
- IAIN apstiprināšana ir VARAM pārziņā.

INSPIRING
ENVIRONMENT

Kā sazināties ar mums?

SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment

Skolas iela 10-8

Rīga, LV–1010

Tel: 67242411

FAX: 67242466

www.environment.lv

Projekta vadītāja : Lūcija Kursīte (lucija@environment.lv)

Kartogrāfe, projekta koordinatore: Aiga Tora
(aiga.tora@environment.lv)